

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

שער

ארבעה עשר

היכל

ששי

מאמר

ויהיו חיי שרה

תרל"א

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה

מאה ושנים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאתו

לזכות

מנחם מענדל בן צבי'

בקשר עם יום הולדתו

לשנת הצלחה

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

גילוי צדיקים יושבין ונהנין בהשגה כו' שהוא בחי' בינה, ונבראת ביו"ד חכ'. וחיי שרה הוא בחי' מאה ועשרים שנה, שמקבלת מבחי' מאה שהוא בחי' כתר, רק שנמשך בבחי' עשרים שהוא בחי' חו"ב כדי שלא יהי' יניקת החיצוני' כו'. וזהו ג"כ שמשא הי' חי מאה ועשרים שנה והיינו לפי שמשא קיבל את התורה, והגם שאורייתא מח"ע נפקת, נפקת דוקא, אבל שורש התורה היא מבחי' כתר וכמ"ש ואהי' שעשועי' כו' בחי' שעשועי המלך כו' ולכן כתי' לא ידע אנוש ערכה כו' אלקים הבין דרכה, וזהו שנענש דוד על שקרא ד"ת בשם זמירות כמ"ש במ"א, רק שנתלבשה בבחי' ח"ע כו'. ושבע שנים היינו שכדי שיומשך למטה בעלמא דאתגליי' צריך שיומשך גם בבחי' מדות כו', כי אם לא הי' נמשך במדות הי' רק בגילוי למעלה בעלמין סתימין, וכדי שיומשך למטה בעלמא דאתגליא צריך שיקבל גם מבחי' ז' מדות כנ"ל.

והנה בזה יובן מ"ש ברבות א"ר עקיבא מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה, אלא תבוא אסתר בת בתה של שרה שחייתה מאה ועשרים ושבע שנים, ותמלוך על מאה ועשרים ושבע מדינה כו'. ולכאורה אין לזה הבנה כלל. אך הענין הוא דהנה מתחלה כתי' המולך מהודו ועד כוש, פי' הודו זהו ע"ד מ"ש הוד והדר לבשת שארז"ל שבשעת ברה"ע נתלבש בלבוש הוד והדר, לפי שבעת בריאת העולמות הי' גילוי אלקות, כי הגם שברה"ע הי' בבי"ת מ"מ נתלבש גם בלבוש הוד והדר, ולכן אור שנברא ביום ראשון הי' אדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו כו', רק אח"כ אחר חטא עה"ד נחסר האור כו'. ופי' כוש הוא ל' שחרות בחי' אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, שנעשה חשך והעלם והסתר כו'. ואעפ"כ כתיב המולך מהודו ועד כוש דהיינו שאעפ"כ יכולים להמשיך גם עתה בחי' הוד והדר. אך כדי שיומשך מבחי' הוד והדר צריך שיהי' מאה ועשרים ושבע כו', דהיינו שמתחלה יתלבש בחי' מאה שהוא בחי' כתר שהוא בחי' לבוש של הוד והדר לבושי' כתלג חזיר בבחי' עשרים שהוא בחי' חו"ב, כדי שלא יהי' יניקת החיצוני', וגם כדי שיומשך למטה זהו ע"י התלבשות בשבע שנים שהוא בחי' ז' מדות שנעשים מקור לעולמות כו'. וזהו ענין השייכות של שבע ועשרים ומאה מדינה לשני חיי שרה שהי' מאה ועשרים ושבע שנים כו' וד"ל.

MAAMMAR
VAYIHIYU CHAYEI SORO—5631

Copyright © 2004 by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / Fax 778-4148
www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסט“ ע"י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633

אר"ע מה זכתה אסתר. — וראה (באו"א) בשיחת פורים תשל" (שיחוי"ק תשל" (הוצאת תשמ"ו ח"א ע' 638). וראה גם שיחת פורים תשכ"א (שיחוי"ק תשכ"א ע' 129).

אך הענין הוא .. המולך מהודו ועד כוש: בהבא לקמן ראה בארוכה לקר"ת שה"ש ו, ב. אהיות מגילת אסתר (הוצאת תשי"ב) ע' ג-ד.

שנענש דוד על שקרא ד"ת בשם זמירות כמ"ש במ"א: ראה קו"א לתניא ד"ה דוד זמירות (קס, סע"א ואילך) ובליקוט פי' ומ"מ שם. תו"א מקץ לב, א. לקו"ת במדבר יח, א ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רנד"ה. וש"נ. וע' תסג"ד. וש"נ. תרכ"ט ע' תה. וש"נ. ועוד.

והנה בזה יובן מ"ש ברבות: בהבא לקמן עד סוף המאמר ראה אה"ת חיי שרה קיד, א-ב. לקמן ד"ה

שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית, לפי שמבחי' חכמה לא יוכלו לקבל כו' כי"א רק נש"י. והנה מ"ת מתחיל באל"ף והיינו שהגם שמאל"ף יכול להיות יניקת החיצוני' היינו מאל"ף עצמו, אך אח"כ כשנבה"ע בבי"ת ונמשך האור ע"י חכ' לא יוכל לקבל גם מבחי' אל"ף, וזהו אנכי הוי' שנמשך אנכי בבחי' שם הוי'. וזהו ענין ד"ו דורות שקרא האל"ף תגר כי ד"ו הוא כנגד שם הוי', ועד שנמשך האור בבחי' הוי' לא הי' יכול להתחיל באל"ף כדי שלא יהי' יניקת החיצונים, אך אח"כ כשנמשך בבחי' שם הוי' שהוא בחי' חכמה אזי לא יוכלו לקבל וכמ"ש אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום הוי', ע' בד"ה והי' הנשאר בציון (ל"א) ס"ג.

והנה בזה יובן מה שלמדו רז"ל מפסוק ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך א"ת מה אלא מאה, והיינו כי החילוק שבין מה למאה הוא שמאה הוא באל"ף, והיינו שע"י מ"ה שהוא בחי' ביטול דחכמה עי"ז ממשיכים מבחי' אל"ף בבחי' חכ' ואעפ"כ לא יהי' יניקת החיצוני' כיון שנמשך בבחי' חכ'. וזהו ג"כ מ"ש בכל יום אברכך שמשמע מהותו ועצמותו, והיינו כי סתם ברכה הוא בחי' חכמה, כי ברוך הוא יסוד אבא איהו ברוך ואיהי ברכה, איהי ברכה הוא בחי' מל' שמקבלת הברכה מבחי' יסוד אבא, או אפ"ל איהי ברכה הוא בחי' יסוד אימא. אך עי"ז שמברכים מאה ברכות בכל יום עי"ז ממשיכים מבחי' מאה שהוא בחי' כתר ששם הוא בחי' מאה שהוא בחי' התכללות מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו'. וזהו בכל יום אברכך שע"י מאה ברכות ממשיכים מהו"ע שמאיר בבחי' כתר בחי' אל"ף כו' בבחי' מ"ה שהיא בחי' חכמה.

וזהו ענין ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה, והיינו כי שרה הוא לשון שררה שר ה' בחי' שרית עם אלקים שהוא בחי' מל', והנה חיי שרה היינו שהמל' מקבל מבחי' מאה שנה שהוא בחי' כתר. ועשרים שנה היינו שהמשכה שנמשך מבחי' מאה שנה צריך להתלבש בבחי' עשרים שנה שהוא בחי' חו"ב כי חו"ב נק' עשרים שנה שהם תרין ריעין דלא מתפרשין. וזהו ענין יו"ד שהמלוי שלו הוא בחי' ו"ד שעולה ג"כ עשרה, והיינו כי המילוי הוא בחי' גילוי, שהרי כשכותבין יו"ד או כשמחשב במחשבתו אות יו"ד יכול לצייר הנקודה של היו"ד בעצמו לבד ואינו צריך להמילוי, רק כשמדבר יו"ד בהכרח להוציא ג"כ ו"ד, והיינו שהגילוי של חכ' הוא בחי' בינה שהם בחי' אין ויש. וזהו ביו"ד נברא עוה"ב כי עוה"ב הוא בחי'

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ש"פ חיי שרה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „ויהיו חיי שרה“ מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע משנת תרל"א.

ולהעיר שהמאמר ד"ה „ויהיו חיי שרה“ מש"פ חיי שרה תנש"א – שהוא המאמר האחרון שזכינו לשמוע לע"ע – מיוסד בחלקו על המאמר דתרל"א.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מגוף כתי"ק, והוא תדפיס מ„ספר המאמרים תרל"א“ חלק א' שנמצא בדפוס.

*

לתועלת הלומדים ומעייינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' יהונתן דוד שי' (בהרב"צ ע"ה) רייניץ.

מערכת „אוצר החסידים“

כ"ף מרחשון, ה'תשס"ה

מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו ברוקלין, נ. י.

בד"ה והי' הנשאר בציון (ל"א): לעיל ע' יד ואילך. איהו ברוך ואיהי ברכה: ראה בכ"ז בארוכה סידור עם דא"ח קסה, סע"ב ואילך. שה, ד. אוה"ת נ"ד (כרד ב) ע' תתקנט ואילך.

וזהו ענין ויהיו חיי שרה: בהבא לקמן בפסקא זו ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' נ ואילך. על פרשיות התורה ח"א ע' קלג ואילך. תו"ח חיי שרה קכו, ב ואילך. אוה"ת חיי שרה קי, ב ואילך. ביאוה"ז

להצ"צ ח"א ע' עח ואילך. מאמרי אדה"צ הנחות תרטי"ו ע' לה"ז. סה"מ תר"ל ס"ע כג"ד. פרת ע' קמו"ח.

יו"ד שהמילוי שלו . . . ו"ד . . . המילוי הוא בחי' גילוי: ראה ביאוה"ז לאדה"צ נג, א-ב. ולהצ"צ ח"א ע' רפד ואילך. דרמ"צ סו, ב. וראה גם מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' לג.

אל"ף הוא אות ראשון שהוא בחי' פלא* וגם אל"ף מורה על בחי' אני ראשון ואני אחרון ואיך ע"י שאל"ף הוא ר"ת ארור עי"ז לא הי' יכול להיות ברה"ע. אך הענין הוא, דהנה עיקר ענין תומ"צ הוא רק בחי' צמצום שנתצמצם בבחי' תומ"צ וכמ"ש תען לשוני אמרתך כי כל מצותיך צדק, דהיינו כי המצות הוא רק בחי' צדקה כמו מי שעושה צדקה לעני שצמצם א"ע, כך ענין תומ"צ הוא רק צמצום שנתצמצם ברצון של תומ"צ, כי מצד עצמותו אם חטאת מה תפעל בו ורבו פשעיך מה תעשה לו אם צדקת מה תתן לו או מה מידך יקח (באיוב סי' ל"ה ו"ז), וזהו שארז"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו דהיינו שזה גופא שיהי' בחי' אנכי שהוא מקור לרמ"ח מ"ע ולא יהי' לך שהוא מקור לשס"ה ל"ת מפי הגבורה שהוא בחי' צמצום שנתצמצם בזה כו' וזהו רצון אותיות צנור. וזהו מ"ש הלא אח עשו ליעקב ואוהב את יעקב כו', והיינו שמצד עצמותו שוין לפניו ממש כי כחשיכה כאורה שוין לפניו, רק שיהי' ואוהב את יעקב זהו ע"י צמצום כו'. וזהו שלא נברא העולם באל"ף כי אם הי' נבה"ע באל"ף שהוא בחי' אני ראשון ואני אחרון אשר שם כחשיכה כאורה שוים לפניו ויכולים הכל לקבל, הי' יניקת החיצונים יותר מדאי, וזהו ע"ד מ"ש זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, שגם כשנברא העולם בבית"ה הי' מתחלה השפעת חיצוניות חנם בלא מצות, כי דגה הוא השפעה למטה, והי' מתחלה ההשפעה בלא מצות לפי ששם כחשיכה כאורה שוין כו' וממילא לא הי' גילוי אלקות למטה, ועיקר המכוון הי' כדי שיהי' גילוי אלקות למטה כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'. וזהו מ"ש בזהר שאל"ף הוא ארור דהיינו שמאל"ף יכול לקבל גם י"א ארורים שבקליפה ארור כנען, רק באליעזר כתי' בא ברוך הי' שלבן הוציאו מכלל ארור לכלל ברוך, וע"כ נבה"ע בבית"ה כי בית"ה הוא בחי' חכ' בחכ' יבנה בית בראשית ברא ות"י בחוכמתא ברא, והיינו שכיון שנתצמצם האור בבחי' חכ' הנה בחכמה יש שם דקדוק שזה כשר וזה פסול כו', והיינו שעפ"י חכמה אינו נמשך האור כיא דוקא במי שהוא בטל אליו כו' וע"כ לא יוכל להיות יניקת החיצונים כיון שהם בבחי' פירוד ויש ודבר כו', וזהו בראשית בשביל התורה

ולכאורה אינו מובן שהרי אל"ף . . . שהוא בחי' פלא: בשולי הגליון נרשם בגוכ"ק: לית מח' תפיסא, מח' חכ' כמ"ש בזח"א חיי קר"ב ע"א דלא אתפריש מח' ויובלא לעלמין, שהם חוב"ב, וגם צ"ל דא"כ איך התחיל עשה"ד באל"ף.

ויאמר ארור כנען, וכתיב ויאמר בא ברוך הי'. וראה עדי"ז בביר פ"ס, ז. זח"ג קג, סע"א. קנה, א [ומסיים שם: דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומי דלבן]. וע"כ נבה"ע בבית"ה בחכ' יבנה בית: ראה בכ"ז בארוכה ביאור"ה להצ"צ שם ח"ב ע' תשיד.

בכח"י יש שם דקדוק: ראה תו"א בראשית ה, ד. אוה"ת שמות (כרך ז) ע' ב'תקכד ואילך. ביאור"ה להצ"צ ח"ב שם ע' תשיח ואילך.

אנכי . . . מקור לרמ"ח מ"ע ולא יהי' . . . לשס"ה ל"ת: ראה תניא פ"ב (כה, ב).

ע"ד מ"ש זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם . . . בלא מצות: ראה בכ"ז בארוכה אוה"ת בעולות ע' שפז.

ובאליעזר כתי' בא ברוך הי' שלבן הוציאו מכלל ארור לכלל ברוך: ראה ויקר' פ"י, ה: אמר ר' יוסי בן דוסא אליעזר הוא כנען, וע"י ששימש אותו צדיק יצא מכלל ארור ובא לכלל ברוך, הה"ד

בס"ד.

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה כו'. בזהר חיי שרה פי' שמאה שנה הוא רזא דמאה ברכאן שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, וכמו שלמדו רז"ל מפסוק ועתה מה ה' אלקיך שואל מעמך א"ת מה אלא מאה, שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום כו'. והנה יש להבין איך לומדים זה מפסוק זה שהרי לא נאמר בפירוש מאה, ומניין להם לומר א"ת מה אלא מאה כו'.

אך הענין הוא דהנה מתחילה י"ל החילוק שבין ברכה להודאה, דהנה כתיב (דה"א ד"ט י"ג) מודים אנחנו לך, שמשמע מזה שהודאה היא לעצמותו ומהותו ממש, וברכה היא רק לשמך דכתיב (נחמי' ט' ה') ויברכו שם כבודך. ולכאורה אינו מובן

תשמ"ג ובד"ה זה תנשא (סה"מ מלוקט ח"ה ע' סה ואילך).

בזהר חיי שרה פי' שמאה שנה הוא רזא דמאה ברכאן: נת' בארוכה בביאור"ה לאדהאמ"צ יב, ג ואילך. קלא, ב ואילך. (ובנהסמן לקמן פיסקא: וזהו ענין ויהיו חיי שרה).

אך הענין הוא . . . החילוק שבין ברכה להודאה: בהבא לקמן בפסיקא זו ראה אוה"ת חנוכה שם תתקלה, א. תתקלו, א. אוה"ת נ"ד (כרך ב) ע' תתקנט ואילך. וראה גם תו"א בשלח סו, ג. מגיא צו, רע"א. קכא, ד. לקו"ת פקודי ד, רע"ג. מסעי פט, רע"א. דברים א, א. עקב טז, סע"ד. סידור עם דא"ח קח, ג. קסה, ב ואילך. שה, ד. [ובדרושים שנשמנו לעיל בתחילת המאמר].

שהודאה היא לעצמותו ומהותו ממש: בד"ה זה תרמ"ג מוסיף: וכמ"ש הטוב שמך ולך נאה להודות, דטוב הוא מצד השגה וזה שייך בבחי' שמך, אבל לך היינו לאיס עצומה"ה רק נאה להודות.

ויהיו חיי שרה: לכללות המאמר (עד פיסקא: וזהו ענין ויהיו חיי שרה) ראה ביאור"ה להצ"צ ח"א ע' תקעא"ב. תקעט. וחלקו (עד פיסקא: ועתה י"ל מ"ש) מיוסד על ד"ה ועתה אלקינו באוה"ת חנוכה (כרך ה) תתקלה, א ואילך. וראה גם מאמרי אדה"ו תקס"ח ח"ב ע' תשו ואילך.

עניני המאמר נמצאים בשינויים לקמן בד"ה אר"ע מה זכתה אסתר, ובד"ה כי הנה יוצר הרים תרל"א (לקמן ע' קצט ואילך. וע' רה ואילך). ד"ה כי הנה יוצר הרים בסה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקנד ואילך. תרל"ד ע' לו ואילך. ד"ה להבין כו' הברכה דיוצר האדם תרמ"ב נדפס בסה"מ דרושי חתונה לכ"ק אדמו"ר מהר"ש ע' קסב ואילך.

המאמר נמצא בשינויים ובתוס' הגהות בד"ה זה בסה"מ תרמ"ג ע' טו ואילך. [ההגהות הם רק לחלקו הראשון של המאמר. ובהוספות לשם (ע' שיא בהוצאת תשמ"ט) נדפס בשלימותו המאמר תרל"א]. וראה תוכן המאמר בשינויים בד"ה זה

חכ' שהוא מקור בחי' עלמא דאתכסי' כו'. וזהו שחכמים תיקנו הברכות והיינו לפי שחכמים הם עיני העדה בבחי' ראי' וע"כ הם תיקנו הברכות שהוא המשכה בבחי' גילוי וראי' כו'. ובנפש ענין הברכה הוא ג"כ להמשיך בחי' ראי', כי יש אמונה וברכה, אמונה היא רק בבחי' מקיף וע"כ יכול לעשות ג"כ ההיפוך וכמשארז"ל גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי', וע' מזה בד"ה ואהבת את (למ"ד) בסופו. וענין הברכה הוא להמשיך כח וחיות באמונה וכמ"ש וצדיק באמונתו יחי', דהיינו שע"י צדיק שהוא בחי' ק' ברכות וצ' אמנים ויו"ד קדישים וד' קדושות ע"י ממשיכים חיות באמונה, וענין החיות באמונה הוא שיהי' בחי' ראי' ודעת וכמ"ש וידעת היום שהוא בחי' הכרה והרגשה באלקות ויהי' נתאמת בעיניו כאלו הוא רואה ממש. והנה כ"ז שייך בבחי' שמך דהיינו בבחי' שם הוי' שהוא בחי' חכ' לפי שהוא ראשית ההשתל' ויכולים להמשיך בבחי' גילוי, משא"כ מבחי' עצמות אא"ס א"א להמשיך בבחי' ברכה וגילוי לפי שלית מחשבה תפיסא בי' כלל שאפי' בחי' ח"ע ג"כ אינו משיג מהות של אא"ס*, וע"כ אינו שייך שם רק בחי' הודאה, כי הודאה אינה בבחי' השגה כלל רק שאע"פ שאינו משיג בשכלו מודה שכן הוא האמת. וזהו מודים אנחנו לך, שלעצמותו ומהותו אנו מודים לבד בבחי' הודאה לפי שא"א להמשיך מבחי' אא"ס בבחי' ברכה וגילוי, ויברכו שם כבודך שבבחי' שמך שייך לומר גם בחי' ברכה.

ועתה י"ל מ"ש בכל יום אברכך, שמשמע ששייך ברכה גם למהותו ועצמותו. ובכדי להבין זה י"ל קצת הענין מהו שבריאת העולמות מתחיל בבי"ת בראשית ברא כו', ור"י דורות הי' האל"ף קורא תגר עד מ"ת שפתח הקב"ה באל"ף אנכי כו', ופי' בזהו פ' ויגש דף ר"ה ע"ב הטעם למה לא פתח בריאת העולמות באל"ף לפי שאל"ף הוא ר"ת ארור ובי"ת הוא ברכה, ולכאורה אינו מובן שהרי

שאפי' בחי' ח"ע ג"כ אינו משיג מהות של אא"ס: בשולי הגליון נרשם בגוכי"ק: **כולם בחכ' עשית, כעשי'.**

שחכמים הם עיני העדה בבחי' ראי': ראה אה"ק ס"ד (קכ, ב). לקר"ת ואתחנן ב, סע"ד. ועוד.
יש אמונה וברכה: להעיר מלקו"ת עקב יז, רע"ד:
והו"ע אמת ואמונה שהוא ג"כ ענין ברכה והודאה,
כי אמת מקרוב שנראה בעין השכל, ואמונה ברחוק
שמאמין שכך הוא האמת. וראה גם אוה"ת בראשית
(כרך ג) תקנה, א. סה"מ תרל"ח ע' קכ: האמונה ענין
א' הוא עם הודאה.

בד"ה ואהבת את (למ"ד) בסופו: סה"מ תרל" ע'
רמא. וראה גם שם ע' קיא. סה"מ תרל"ב ח"א ע'
צ-צא.

שלעצמותו ומהותו . . . בבחי' הודאה לפי שאי' להמשיך . . . ברכה וגילוי . . . שבבחי' שמך: ראה תריא

בשלח סו, ג: ההפרש בין ברכה להודאה, כי הודאה
הגם שמודים שהאמת הוא כמו שהוא קמ" מ"מ
אינו בגלוי ממש. וענין ברכה הוא שתהי' המשכה
בגלוי ממש כמו שהוא למעלה כו'. הובא בסה"מ
תרל"ח שם ע' קכ.

ועתה י"ל מ"ש בכל יום אברכך: בהבא לקמן
(בענין שברה"ע הי' באות בי"ת) ראה בארוכה
מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע' תרסו ואילך. מאמרי
אדהאמ"צ קונטרסים ע' ריב ואילך. ביאורו להצ"צ
ח"א ע' תקעא. תקעט. ח"ב ע' תשיח ואילך. תשכא.
אוה"ת בשלח (כרך ז) ע' ב' תרנז. ויקרא (כרך ג) ע'
תתנו ואילך.

שהרי כתיב ג"כ בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד, שמשמע מדכתיב אברכך שברכה היא ג"כ לעצמותו ממש רק הילול הוא לשמך.

והענין הוא דהנה בנוסח הברכה יש לשון נוכח ול' נסתר, ברוך אתה הוי' הוא לשון נוכח, אשר קדשנו במצותיו וצונו הוא ל' נסתר. והענין הוא דנוכח ונסתר הוא כנגד בחי' ממכ"ע וסוכ"ע, כי לשון נוכח הוא כנגד בחי' ממכ"ע, וזהו אתה הוי', כי אתה הוא אותיות שמא' ועד תי"ו וה' מוצאות הפה שנבראו בהם שמים וארץ שהם מתלבשים בתוך העולמות ממש בבחי' כח הפועל בנפעל כו', ויש שני בחי' אותיות, אותיות הדיבור ואותיות המחשבה, שמאותיות הדבור נתהווה עלמין דאתגליין, ומאותיות המחשבה נתהווה עלמין סתימין דלא אתגליין וכמאמר במחשבה אחת נברא העולם, וכל זה הוא בחי' ממכ"ע. והנה שורש ענין ברכה היא המשכה מבחי' מקור ממכ"ע בבחי' אותיות אלו, דהיינו מבחי' כח המחשבה באותיות המחשבה, שיש ג"כ כח המחשבה כמו שאנו רואים בנפש האדם שיש בו ב' מיני לבושים, ע' בת"א בפ' וירא בד"ה פתח אלי', וע' ג"כ בלק"ת פ' ויקרא בביאור ע"פ ולא תשבית מלח, והיינו שהשכל ומדות הם לבושים עצמים לנפש ע"ד גופיך, ומח' דבור ומעשה הם ג"כ לבושים לנפש, רק שהם לבושים נפרדים. וכמו שיש בלבושים עצמי' דהיינו בשכל גילוי השכל וכח המשכיל, כך גם בלבושים של מחדומ"ע יש ג"כ גילוי המחשבה וכח המחשבה. והנה גילוי המח' שנתהווה ממנו עולמות הוא בטל בתכלית לגבי כח המחשבה כביטול מח' אחת לגבי כח המחשבה וכמאמר במחשבה אחת נברא העולם כו', שבטל לגבי בחי' כח המחשבה. וזהו ענין הברכה להמשיך ברכה והמשכה מבחי' כח המח' באותיות המחשבה. וסדר ההמשכה הוא בבחי' הוי' אלקינו דהיינו בבחי' נש"י, ע"י בד"ה את ה' האמרת (ל"א), כי נשמות

ע' בד"ה את ה' האמרת (ל"א) כי נשמות ישראל עלו במחשבה: בשולי הגליון נרשם בגוכי"ק: [בד"ה האמרת (ל"א) נת' פ"י אלקינו כוחינו וחיותינו וכ"ה בתו"א ובלק"ת בכ"ד, משא"כ או"ה אומרים רם כו', וכאן הטעם מפני כי נש"י עלו במח'. ויש לחבר ב' הטעמים.

בנוסח הברכה יש לשון נוכח ול' נסתר: ראה בכ"ז לקו"ת מסעי צא, ב ואילך. דרושים לשמע"צ פח, א.

וראה סה"מ ה"ת"ש ע' 148 ובהמ"מ שם. ועוד.
בת"א בפ' וירא בד"ה פתח אלי': דף יג, ג.

בלק"ת פ' ויקרא בביאור ע"פ ולא תשבית: דף ד, ב. וראה גם סה"מ תרכ"ז ע' תנז. וש"נ.

הוי' אלקינו דהיינו בבחי' נש"י . . . כי נשמות ישראל עלו במח': בד"ה זה תרמ"ג שם מבאר הקשר בין הוי' אלקינו לבחי' מחשבה ישראל עלו במחשבה, כי הוי' אלקינו הוא חכ' ובינה, כידוע דמח' הוא בחי' חכ', כמאמר מחשבה ויובלא לא אתפרש לעלמין, יובלא הוא בינה ומחשבה חכ',

וזהו דהוי' אלקינו מרמז על ההמשכה בנשמות ישראל שישאל עלו במחשבה.

ע' בד"ה את הוי' האמרת (ל"א): סה"מ תר"ל ע' רצו [והוא מר"ה תרל"א. —ראה כת"י 356 בתחילתו, ועוד] וז"ל: וזהו הוי' אלקינו, שאלקינו היינו הכח וחיות שלנו הוא מבחי' שם הוי' כו'.

פ"י אלקינו כוחינו וחיותינו וכ"ה בתו"א ובלק"ת בכ"ד: ראה תו"א בראשית ו, רע"א. לקו"ת פינחס פ, א. דרושים לר"ה סב, ד. וראה גם לקו"ת אחרי כו, א. בלק"ת ע, ב. דרושים לשבת שוכה סז, רע"ג. ועוד.

ויש לחבר ב' הטעמים: בהמאמר כאן לא נת' הקשר בין ב' הטעמים, ונת' בד"ה זה תרמ"ג שם

והנה בנפש יש ג"כ בחי' ביטול וכמ"ש ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך דהיינו מ"ה שיש בנפש האדם, כי יש בנפש האדם בחי' ביטול וכמ"ש אדם אתם קרוים אדם כי אדם בגימ' מ"ה, ועיקר ההמשכה הוא ע"י בחי' ביטול דוקא וכמשארז"ל א"ת מ"ה אלא מאה, דהיינו לפי שע"י מ"ה דוקא יכולים להמשיך מבחי' מאה שהוא בחי' כתר, וזהו מ"ש בת"ז שם מ"ה מלגאו דאיהו אורח כל אצי' ואיהו שקיו דאילנא, שכל ההמשכות הוא ע"י שם מ"ה דוקא לפי שהוא בחי' ביטול כו'.

ועתה י"ל מה שברכה הוא רק לשמך, והודאה הוא לעצמותו. והענין הוא דהנה ידוע שחכ' היא ראשית ההשתלשלו, והנה ענין ההשתל' הוא שיש להם ערך, שאפי' עולמות ב"ע שהם בבחי' בריאה מאין ליש יש להם ערך עכ"פ לעולם האצי' כמ"ש מזה בד"ה פתח אלי' הנ"ל, וכידוע שבאצי' יש ג"כ ד' בחי' אבי"ע, והם חכמה ובינה ומדות ודבור, שחכמה היא עולם אצי', ובינה היא בחי' עולם הבריאה כי בינה מקננא בכורסייא, וז"א בחי' יצי', ודבור בעולם עשי', שהם כנגד ד' אותיות של שם הוי"ו, יו"ד באצי', ה' בבריאה, ו' ביצי', ה' אחרונה בעשי' כו', נמצא שיש להם ערך כמו שבאצי' יש ערך לחכמה ובינה ומדות ודבור, כמו"כ יש ג"כ ערך לעולמות ב"ע עם אצי', ואפי' לעולם עשי' עם עולם אצי' יש ג"כ ערך, כמו שאנו רואים שהדבור אעפ"י שהוא רחוק מבחי' שכל, מ"מ יש להם ערך שהרי השכל נתלבש בדבור כו', משא"כ התהוות חכ' מאא"ס אינו בערך השתל' עו"ע לפי שאין ערוך אלי' כלל וכמ"ש אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו בערך כלל, אלא מאין ליש ממש וכמ"ש והחכ' מאין כו' בדרך מציאה כו', כולם בחכ' עשית שהחכ' נחשבת כעשי' לגבי א"ס ב"ה.

והנה בזה יובן החילוק שבין ברכה להודאה, דהנה ברכה הוא המשכה מהעלם אל הגילוי, וכמ"ש ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם דהיינו מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגלי' שהיא המשכה בבחי' גילוי, וע"כ אינו שייך לומר בחי' ברכה כ"א בבחי' חכ' שהוא ראשית ההשתל', שיכולים להמשיך ברכה וגילוי מבחי' שבת

שבאצי' . . . ד' בחי' אבי"ע . . . כנגד . . . שם הוי"ו: בשולי הגליון נרשם בגויכ"ק: [ע' בד"ה וה' פקד דתקס"ז מענין אבי"ע שבאצי', וע' בביאור ע"פ וכל העם רואים בענין ההפרש שבין דומם צומח לחי ומדבר כן הוא ההפרש בין י"ה לוי"ה].

והנה בזה יובן החילוק שבין ברכה להודאה: בהבא לקמן עד סוף הפיסקא ראה אוה"ת חנוכה שם תתקלו, א. ברוך . . . מן העולם ועד העולם דהיינו מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגליא: ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ג) תקעה, א. יהל אור להצ"צ ע' ריח"ט. סה"מ תרל"ג ח"א ע' צה ואילך. סה"מ תרל"ח ע' צד.

ישראל עלו במחשבה, משא"כ המלאכים נתהוו מבחי' דבור עליון וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו', וע"כ תחלה נמשך בנש"י, ואח"כ מלך העולם שנמשך הגילוי גם בבחי' עולם שהוא מבחי' דבור כו'. וזהו ג"כ מ"ש שמע ישראל הוי' אלקינו, שמתחלה נמשך בנש"י, ואח"כ ה' אחד שנמשך הגילוי גם בעולמות, כי אחד הוא ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם. וזהו מלך העולם, היינו שיהי' בחי' מלוכה בעולם, כי הנה כתיב וממשלתך בכל דור ודור, והחילוק בין מלוכה לממשלה הוא, כי ממשלה הוא בע"כ, משא"כ מלוכה הוא ברצון כו' להיות ה' מלך, שבבחי' מלוכה מאיר גילוי שם הוי' וע"י הברכה ממשיכים שיהי' גילוי בחי' מלוכה כו'. וזהו ענין לשון נוכח שהוא המשכה ממקור בחי' ממכ"ע באותיות המח' ואותיות הדבור כו'. ואח"כ אומרים לשון נסתר דהיינו שממשיכים ג"כ מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' נסתר והיינו לפי שאינו מושג כלל, אך א"א להמשיך מבחי' סוכ"ע כ"א שיומשך תחלה מבחי' ממכ"ע ואח"כ יכולים להמשיך גם מבחי' סוכ"ע כו', וזהו ענין הברכה שהוא המשכה מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע.

והנה הברכה היא על המצות דוקא לפי שמצות שרשן גבוה מאד כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הוא תר"ך עמודי אור שהוא בחי' כתר סוכ"ע. ועוד לפי שעיקר המצות הוא בחי' ביטול, כי המצות נחלקים לג' קוין וכמשארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, והנה ג' קוין אלו הם בחי' ביטול, כמו עבודה הוא להקריב את נפש הבהמה ע"ג המזבח ונכללת באש שלמעלה, וכן תפלה שבמקום קרבנות זהו ג"כ להקריב נפש הבהמית ברשפי אש האהבה כו', וכן תורה כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו, וגמ"ח הוא ג"כ בבחי' ביטול שצריך ליתן מחיי נפשו גם לחבירו שזהו א"א כ"א ע"י ביטול.

ולכן נמשך בנש"י קודם השרי מעלה שלהם מפני כי עלו במח', וגם אפי' המלאכים היותר עליונים ממתנינים מלומר שירה עד שיאמרו ישראל כמ"ש במ"א ע"פ ברן יחד כו' ואח"כ ויריעו כו'.

בהגה"ה: ואפשר ר"ל דפי' עלו במח' שהם עיקר המכוון ועיקר ברה"ע ה' בשביל ישראל כו' והוא כוחינו וחיותנו שנש"י הם עיקר המכוון כו'. והוא הוי' אלקינו דתחלה נמשך בנש"י שהם עלו במח' פי' שהם עיקר המכוון, וזהו אלקינו כוחינו וחיותינו. ישראל עלו במחשבה משא"כ המלאכים נתהוו מבחי' דבור: ראה תו"א ס"פ וישב ל, סע"א-ב. לקו"ת בחוקותי מה, א. ובכ"מ. ממשלה הוא בע"כ משא"כ מלוכה הוא ברצון: ראה תו"א בראשית ג, ד. יתרו עד, ד. לקו"ת דברים א, רע"ב. דרושים לרי"ה נה, סע"ב. נו, סע"ב. שה"ש מד, סע"ג. לקו"ש חט"ו ע' 237. וש"נ. א"א להמשיך מבחי' סוכ"ע כ"א שיומשך תחלה

מבחי' ממכ"ע: בדה"ה זה תרמ"ג שם נוסף כאן הגה"ה: ואפי' הכוונה כשמגיעים לכל הבחי' שאפשר להשיג ע"י אתעדלת, אז מאיר ממילא גם מדרי' ובחי' שאין אתעדלת מגיע לשם שאינו שורה אלא כשיש שלימות. ג' קוין אלו הם בחי' ביטול . . . וכן תורה . . . אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו: לעיל בד"ה חיי שרה (הא') מוסיף כאן (השייכות דתורה לביטול): אפי' תורה אין לו שצ"ל בבחי' ביטול. וגמ"ח . . . א"א כ"א ע"י ביטול: ראה בארוכה סה"מ תרי"ה ע' כא-ב. תשב"ע 53 ואילך. כמ"ש במ"א ע"פ ברן יחד כו' ואח"כ ויריעו: אוה"ת נ"ך ע' תרפד. (וש"נ).

בדה"ה פתח אלי': תו"א וירא שם יד, א ואילך. ע' בד"ה וה' פקד דתקס"ז מענין אבי"ע שבאצי': מאמרי אדה"ע על מארז"ל וזהו ס"ע קצ ואילך. וע' קצט ואילך. ובתוס' הגהות בביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' סב ואילך. וע' בביאור ע"פ וכל העם רואים: מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תרמב ואילך.